

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Cezaevlerinde ağır hasta mahpusların yaşadığı sorunlar yıllardır kamuoyunun ve insan hakları örgütlerinin gündemindedir. Sağlık hakkı ve yaşam hakkı, Anayasa'nın 17. ve 56. maddeleri ile güvence altına alınmış olmasına rağmen, cezaevlerindeki koşullar nedeniyle bu hakların ihlal edildiğine dair ciddi iddialar bulunmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatları ve Avrupa Cezaevi Kuralları da mahpusların toplumdakiyle eşdeğer sağlık hizmetine erişiminin sağlanmasını, tedavilerinin gecikmeden yapılmasını ve ağır hastalık hâllerinde infazın ertelenmesini öngörmektedir.

Kırşehir S Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan 61 yaşındaki Cemil İvrendi'nin durumu bu çerçevede dikkat çekicidir. 30 yıldan fazla bir süredir cezaevinde bulunan İvrendi, 2002 yılında aort kalp kapakçığındaki çürüme nedeniyle açık kalp ameliyatı olmuş ve yapay kalp kapağı takılmıştır. Bu nedenle "Coumadin" isimli kan sulandırıcı ilacı sürekli kullanmakta, ilacın dozunun ayarlanabilmesi için de düzenli olarak ayda bir kan tetkiki yapılması gerekmektedir. Buna ek olarak kendisine 2006 yılında hipertansiyon, yüksek kolesterol ve astım tanıları konulmuş, bu rahatsızlıkları için de düzenli ilaç kullanmak zorunda kalmıştır.

2007 yılında anal fistül teşhisiyle başlayan sağlık sorunları, 2008'de ameliyat olmasına rağmen 2017, 2018 ve 2023 yıllarında yeniden nüks etmiştir. İvrendi, ilaçlarını almakta sıkıntı yaşamakta ve hapishane koşullarının hastalıklarını daha da ağırlaştırdığını ifade etmektedir. Ayrıca 2003, 2010, 2014 ve 2018 yıllarında İstanbul Adli Tıp Kurumu'na götürülmüş, ancak olumlu sonuç alınmamıştır.

Buna rağmen, sağlık durumu ağırlaşan İvrendi'nin koşullu salıverilme hakkı, İdare ve Gözlem Kurulu kararlarıyla son iki yıldır engellenmektedir. Hastaneye sevklerinde heyet raporlarıyla "hapishanede kalabilir" denilmesi, somut ve güncel sağlık durumunu göz ardı eden, soyut ve subjektif gerekçelere dayalı bir uygulama olarak değerlendirilmektedir. Oysa Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesi, ağır hastalığı bulunan mahpusların infazının ertelenmesini açıkça düzenlemektedir.

Hasta mahpus Cemil İvrendi'nin kalp yetmezliği, ameliyat geçmişi, kronik rahatsızlıkları ve tekrarlayan fistül sorunları göz önünde bulundurulduğunda, cezaevinde yaşamını sağlıklı biçimde sürdürebilmesinin mümkün olmadığı açıktır. Tedavilerinin tam teşekküllü bir sağlık kurumunda yapılması ve tahliyesinin sağlanması hem sağlık hakkının hem yaşam hakkının hem de uluslararası yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından zorunludur.

Bu bağlamda;

1. Cemil İvrendi'nin sağlık durumuna ilişkin Bakanlığınızda kayıtlı en güncel Adli Tıp Kurumu veya tam teşekküllü hastane sağlık kurulu raporu hangi tarihtir ve içeriğinde hangi bulgulara yer verilmiştir?
2. İvrendi'nin 2003, 2010, 2014 ve 2018 yıllarında götürüldüğü Adli Tıp Kurumu muayenelerinden bugüne kadar sağlık durumunda meydana gelen değişiklikler göz önünde bulundurularak yeni bir değerlendirme yapılması planlanmakta mıdır?
3. Kalp kapağı protezi olan ve Coumadin ilacı kullanan bir mahpusun düzenli tetkiklerinin cezaevi koşullarında aksatılmadan yapılması için hangi tedbirler alınmaktadır? İvrendi'nin tetkiklerinin düzenli yapılmadığı iddiaları doğru mudur?
4. Hipertansiyon, kolesterol, astım ve anal fistül gibi kronik rahatsızlıkları bulunan İvrendi'nin tedavi planı ve ilaç temini cezaevinde düzenli olarak sağlanmakta mıdır? İlaç temininde yaşanan aksaklıklar Bakanlığınıza bildirilmiş midir?
5. İdare ve Gözlem Kurulu'nun Cemil İvrendi'nin koşullu salıverilme hakkını son iki yıldır engellediği iddiası doğru mudur? Bu kararların gerekçeleri nelerdir ve objektif kriterlere mi dayanmaktadır?
6. Ağır hasta mahpusların tahliye veya infaz erteleme taleplerinde "iyi hâl" değerlendirmelerinin dikkate alınması Bakanlığınızca hukuken uygun görülmekte midir? Sağlık hakkı ve yaşam hakkı, disiplin raporları veya diğer subjektif kriterlerden bağımsız olarak öncelikli kabul edilmekte midir?
7. Bakanlığınız, ağır hasta mahpusların tedavi ve tahliye süreçlerinde Adli Tıp Kurumu raporlarının gecikmesini önlemek ve objektifliği sağlamak için hangi yeni düzenlemeleri hayata geçirmeyi planlamaktadır?
8. Cemil İvrendi'nin sağlık koşulları göz önünde bulundurulduğunda, cezaevinde yaşamını sürdürmesinin mümkün olup olmadığına ilişkin yeni bir değerlendirme yapılması ve infazının ertelenmesi için Bakanlığınız somut adım atacak mıdır?
9. Ülke cezaevlerinde halihazırda kaç hasta mahpus bulunmaktadır? Bunlardan kaçına Adli Tıp Kurumu veya tam teşekküllü hastane raporları doğrultusunda infaz erteleme kararı verilmiştir?
10. Kamuoyunda sık sık gündeme gelen hasta mahpus ölümlerinin önüne geçilmesi amacıyla Bakanlığınızın bütüncül bir politika veya eylem planı bulunmakta mıdır?